

NÉPOLVASÓTÁR

SZÉPIRODALMI
ÉS
tudományterjesztő
HETILAP.

Felelős szerkesztő:
MEZŐFI VILMOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Budapest, VII., Garay-utca 32. sz.

a hová a megrendelések intézendők.

Tartalom:

Az idő. (Endrődi Sándortól.) — A természet-vallása. Irta: (Zemplémi Árpád.) — Jobb így! Irta: Lakner László. — Előre! (Szilágyi Géza.) — En lopok, te lopsz, ő lop. Irta: Abet Ádám. (New-York.) — Téglavető leányok. (Képünkhez) — Ki mondja meg? . . . (Baza Barna.) — Nemzetgazdasági igazságok. — A virágáros leány. (Vadász Sándor.) — Tudományok és találmányok köréből. — Különléték. — Szellemszikkák. — Világ-krónika. — Szerkesztői üzenetek. — Számrejtvény.

Egyes szám ára 10 krajczár.

Előfizetési ára negyedévre 1.20 kr., félévre 2.40 kr.

Megjelenik minden vasárnap.

Figyelem!!!

Értesítés.

Figyelem!!!

A négy színben nyomott gyönyörű „Eljen a szabadság” című jutalomképünk karácsonykor, december hó 25. és 26-án kerül kiosztásra. Kedves meglepetést akarunk azzal szerezni olvasóközönségünknek, hogy ujesztendő helyett már most átadjuk az ígért jutalomképet, a mely bizonyára gyönyörűségére lesz minden szabadságszerető, a művészetben gyönyörködő embernek és díszere lesz minden lakásnak.

A képek, keret nélkül, erős tokban kerülnek szétosztásra, Budapesten 20 krajczár és vidéken 25 krajczár ráfizetés mellett. A diszes kép boltiára 1 forint. Budapesten az átadásnál fizetendő a 20 krajczár. Vidékről előre küldendő be a pénz. Árát bélyegekenben is elfogadjuk.

Kérjük tisztelt olvasóinkat, hogy ha valamelyik közülök karácsonyra meg nem kapná a képet, ne türelmetlenkedjék, hanem tudja azt be a munka torlódásnak. A hét folyamán, de legkésőbb a legközelebbi vasárnap minden olvasónk megfogja kapni.

A jutalomkönyv, a mely 600 oldal olvasni valót nyújt és a világ legérdekesebb problémáját tárgyalja újvire kerül szétosztásra. Címe a „Nő a múltban, jelenben és a jövőben”. Irta: Bébel Ágoston német birodalmi képviselő.

Budapesten 25 krajczár, vidékre 35 krajczár csomagolási és kezelési költség jár érte. Bolti ára 1 frt 20 krajczár.

A tisztelt gyűjtők, a kiket ismételve szorgos munkára kérünk, az ígért emlékkönyveket, amelyek bizonyára kedvesek lesznek szemekben, szintén ujesztendőre kapják meg.

Gondoskodjek olvasóink közül mindenki a jutalomkép átvételéről, a mely költséges volta miatt, csak korlátolt számban áll rendelkezésre. A vidékről a jutalomképnek esetleg a könyvekért járó pénznek mielőbbi beküldését kérjük, hogy ajándékaink lehetőleg karácsonyra minden olvasónk birtokában lehessenek. Lapunk jövő számában tudatni fogjuk, hogy a jutalomképet a budapestiek kinél keretezhetik be legolcsóbban.

A „Népolvasótár” karácsonyi száma a szokottnál is díszesebb alakban és érdekesebb tartalommal jelenik meg. Azzal a számmal való agitálás szerfelett kívánatos lesz.

NÉPOLVASÓTÁR

34. szám.

Budapest, 1897. december 19.

I. évfolyam

Szerkeszti és kiadja MEZŐFI VILMOS.

☼ Szerkesztőség és kiadóhivatal Garai-utca 32.

Az idő.

*Frigyes császár, a rótszakállu,¹⁾
Hatalmas császár volt nagyon,
De Róma féljén úgy ellágyult,
Mint egy vén asszony, mendhatom.*

*Mielőtt léra ült a pápa:
Frigyes — akár csak egy cseléd —
Remegő kézzel, térden állva
Tartotta neki hengyelét.*

*Es szelíd hangon szólt a pápa:
„Jól van Frigyeském, szamaram“ —
Azán felült a paripára
Büszkén és méltóságosan.*

*Oh vad her, elmúltál örökre!
Bősz álm, megszűnt éjjeled!
Sasok, villámok répködnek szét
Az omló dűledék felett;*

*A hült hamulól — phönixekkéut —²⁾
Eszméhet vez fel a vihar*

*És hiésk himnuszaként harsog
A régi vértanui dal.*

*Sicrdano Bruno vasalajja³⁾
— Odafagyott mennykő gyanánt —
Győzelmes dacczal nézi szemkőzt
A sápadozó Vatikánt.⁴⁾*

*S ott fenn a zárt falak között is
Minden, minden megváltozott!
Egy öreg ember tipeg ott most
És zsörtölődik és dehog. —*

*Urával, a szabad századdal,
Örökös, meddő pörbe van,
De az nem ér rá meghallgatni.
Mert paripája nyugtalan.*

*Paripája — az idő — tombol
S uj vágy is üzi, hergeti;
Az öreg átkozódik egyet
És — tartja a hengyelt neki.*

Endrődi Sándor.

1) Németország császára volt, akit a pápa egyházi átokkal sujtott. A császár a legnagyobb megalázkodások árán könyörögte ki a bünbocsánatot.

2) Mesebeli madár, aki halála után szebben mint valaha támad fel hamvaiból.

3) A pápa híres ellenlábasa volt. Megégették. Most szobra áll Rómában.

4) Vatikánnak hívják Rómában azt az ezerszobás palotát, a melyben a pápa lakik.

A természet-vallása.

Irta : Zempléni Árpád.

A tömegnek mindig csodák kellettek. Az istenhit csodái együgyü gyerekségeknek bizonyultak a mai csodák mellett. Mi természetesebb tehát, mint hogy a tulvilághívőkben fölébred a kétség, vivódnak, töprengnek és végre is csodát sóvárgó szívük, hiszékeny, támaszt kereső elméjük minden bizalmával, minden ragaszkodásával a Természet papjai felé fordulnak. Ezek hirdetik a jövő vallását, mely nagy, fenséges vallás lesz, mely csodákat mutogat az embernek s mégis világosabb a napnál. A jövő vallása a természettudomány. A jövő boldogsága a Föld buvárlata, elkárhozása a csillagászat leszen. A pokol többé nem alattunk van, hanem körül felettünk, a végtelenség örökös, fekete éjszakájában. Ott terjed a végtelen, az örökkévaló halál.

Az isteni Gondviselés bukófélben van. Mióta a világ a csillagászati fölfedezések folytán egyre tágul s az emberiség belát az égbe, rá kell jönnünk arra, hogy mi reánk gondot viselni és csak ezt a nekünk félig-meddig fölfedezett mindenséget eligazgatni is kevés a Jézus és a Mohammed istene.

Szédítő gondolat ez, különösen a szabadban éjjel, amikor az ég megmutatja nekünk igazi ábrázatát. Sötétség van mindenütt, melyben csak mint apró sziporkák, égnek a messze csillagvilágok. És ebben a határtalan sötétségben anyagok parányai, epülő és hamvadó és kihült csillagok milliárdjai mozognak, kerengnek. Másíthatatlan, belső törvények alakítják ki mindeniket azzá, ami. Talán maga a százezer szeszélyű, csodás véletlen s, az ő kiszámíthatatlanságában, ily belső törvénynek van alávetve. A billiárdgolyó két izben sem forog egyformán, de mindig a nehézkedés törvényének, adott helyzeteinek megfelelően kell forognia. Két makkból teljesen egybevágó, egyforma két cserfa soha sem nőtt még, de saláta se magzott befőle.

Mint a puskatöltésben a rejtett tűz, úgy rejtőzik a magban, a sejtben, az anyag minden parányában az ő külön rejtett törvénye.

E törvényeket egy okra, egy lényre, egy erőre visszavezetni akarni ép oly képtelen szándék, mint a szentháromság tétele, a kör négyszögesítése, stb. stb. A kábuló bölcsész, ki korlátoltságában nem látja be, hogy végokot keresni az idő és tér végtelenségében nevetséges, mert egy lépéssel se vezet tovább; a lesujtott gondolkozó, aki a határtalanságban örvénylő élet láttára összes föltett kérdéseivel leszédül; a vak, fanatikus istenhívő, aki gyermekkorra megszokott kényelmes hitét nem akarja feláldozni, mert férfikorában is gyermekcipőiben tipeg: — ezeknek kell az egyetlen végok, az élő teremtő, a szentháromság. Ezeknek is van szemük a látásra, de behunyják, hogy el ne szédüljenek; ezek számára is nyitva állnak a természet-tudományok, de ők inkább a tulvilági hit képzelt szalmaszálába fogóznak.

Ezek ellenére is a természettudományi világnézet, oly nagy arányokban terjed, hogy a tulvilági hitet már is aláásta.

De mikor lesz még ez a világfelfogás a népé? Az ördögből rég csufot űz a babonáitól megszabadult földmives. Mikor fog már mosolyogni azon a Gondviselésen, akire ma tyúkját, barmát, gyermekeit és magát bizza.

A vallásoknak is két céljuk volt, egészséges embereket nevelni s kibékíteni őket a halál gondolatával. A zsidó vallásban erősen kidomborodnak az egészségügyi intézkedések. Az örök élet gondolata is fokozatosan fejlődhetett ki benne, az egészség és hosszú élet e sajátos vallásában.

A keresztény világnézet mellőzte a testet és léleknek nézve az elmét, örök életet ígért neki.

Ama pár száz év óta, melyet újkornak nevezünk s mely, ma már látjuk, egy egy óriási világnézetváltásnak, általános gondolkodásbeli megváltoztatásnak is kezdete volt: lassan elvesztette megbénító, elkábító erejét az örök élet vallása, a gondolkodást áthatották a régi pogányság eszméi, kezdődtek új irányú megfigyelések, új anyagok gyűjtése és megkezdődött a harc is a hivatalos és nem hivatalos isten hívők és eretnekek között.

Hiába beszéltek az örök élet papjai, rájöttünk lassan, hogy halál ellen nincs orvosság, hogy az a csalogató látszat, elménknek, érzeinknek az a csodálatos játéka, melyet öntudatnak, léleknek stb-nek hívunk, meghal velünk, testünkkel együtt. Így lesz lassacskán újra kedves mielőttünk a mi testünk.

Reájöttünk lassan, hogy a Természet egy nagy rejtély, melyet nekünk se a papunk, se a bibliánk nem tud megmagyarázni. Rájöttünk, hogy ez a nagy rejtély a maga csodálatos törvényeivel fölötte áll a mi Gondviselésünknek. Láttuk, hogy amit az emberiség úgy tett, úgy épített, ahogy az a természet törvényeinek megfelelő: az megáll. Ami azzal ellenkezett, ledőlt. A hegyével lefelé épített torony, bármennyire is dicsőségére szolgálna is az Istennek, nem állana fenn karácsonytól új kenyérig; a hibás szervezetű embert bármiféle pap gyóntassa is, idő előtt és örökre meg fog halni.

Ennek a csodálatos dolognak okos, ezerirányú működését lesi, kutatja, derítgeti a természettudomány. Sok a rejtvény, de sok a kutató is. Mindenesetre közelebb jár az igazsághoz ez, mint minden vallás. Lassan el fogunk fordulni a paptól, aki örök életet ígér, de egy körömméregtől sem képes megszabadítani bennünket, s elmegyünk a hosszú élet és örök halál papjához, aki nekünk egészséget ad. Bizunk majd benne, hiszen az orvos azt keresi: minő törvények miatt él az ember, mert látja, hogy ha e törvényeket elvetik, elpusztulunk.

Nem fogunk irtózni a halál gondolatától, ha tapasztaljuk, milyen nyugodtan él-hal a természettudós; ha látjuk, mily tiszta, háborítatlan elmével ellemzi az életet és a halált, pedig ő is oly véget ér, mint többi ember- és állattársa és ezt tudja is, nemesak érzi. Egyébként jusson eszünkbe mindenkor Sokrates*) utolsó szép mondása a halálról: Nem félelmes a halál. Ha van élet az

*) Kiváló görög bölcseztan volt. Igazmondásáért méreggel ölték meg.

e testin kívül s én az alvilágba jutok, nem kellemes és boldogító lesz-e oly halhatatlanokkal társalkodni ottan, mint Homeros*) Nagy Sándor? Ha pedig örökös, öntudatlan álom a halál, az sem félelmetes. Hiszen a legmélyebb álom a legédesebb, a legüditőbb. Én nem félek elaludni.

Mért lennének mi, a tizenkilencedik század pogányai, kevésbbé bölcssek és bátrak, mint ez a régi pogány bölcs vala? . . .

Jobb így!

— Irta: Lakner László. —

Szép tavaszi nap kelt fel a hegyek mögül, hogy bearanyozza a vidéket, midőn mi ketten is utra készen az erdőnek tartottunk szép virágot szedni, te a gyöngyvirágot, én a májusi ibolyát. . . .

Emlékszel-e?

Midőn ott bolyongtunk az erdőben, lassan elszéledve a többiek-től, ott suttogtunk szerelemről, édes boldogságról, arany napokról, mennyországról s még nagyon sok, sok mindenféléről s magamhoz szoritottalak, szemed közé néztem s kérdeztelek: szeretsz? Lesütötted szemed s halvány pir futotta el arcod s sugtad édesem: igen!

Emlékszel-e még ezekre?

Midőn a forró szerelemtől elragadtatva a szabad ég alatt az élő fák tanúsága mellett megcsókoltalak s te csókomat visszaadtad Mily boldogak voltunk. . . .

Ezt megtettük két tavaszon át, a reggeli nap feljöttével mi már utra készen állottunk, szedtük a virágot, szívtuk a jó levegőt s beszélgettünk a szerelmünkről, mely örökre eltart; — hogy is lehetne ennek vége, lehetetlenség volt erre még gondolni is, akkor, mikor élveztük a szerelem mézét. . . . Emlékszel-e?

Mily szépek voltak az esték, mikor a házatok előtt azon a kis padon egymás mellett ültünk s beszélgettünk a tánczról, hangversenyéről, mely beszédet akkor oly üresnek találtuk, de nem volt szabad másról beszélni, mint erről, mert ott voltak mások is, mielőtt te betértél kis házatokba, kis szobácskádba, mely teli volt virágokkal, oly barátságosan nyujtottad ide gömbölyü karjaidat, oly igéző tekintetet vetettél szép fekete szemekkel, hogy szerelemittasan tértem én is haza, hiszen az természetes, csak én egyedül, csak én bírom a szerelmedet s te oly szép, oly igéző vagy. . . .

Emlékszel-e?

Télen a farsangkor, midőn ketten oly boldogan végigtánczoltuk az egész tánczrendet a diszteremben, midőn a tiszteletteljes második négyest neked ajánltam fel, — te voltál a hölgyválasznál a legelső, aki felkért. . . . Arany idők voltak azok. . . .

És fordult egyet velünk a nagy világ. Téged felküldtek a nagy városba, ahol megtanultad az életet a könnyebb oldaláról, a nénéd engedett a kérésednek s te — megfélekedtél rólam. . . .

Egyedül maradtam szerelmemmel, leküzdöttem a lehetetlent

*) Nagy görög költő.

s szépen lefolyt az idő, anélkül, hogy láttuk volna egymást, avagy hirt is hallottunk volna egymás felől.

*

— Isten hozta önt, kedves barátom! — ezen szavakkal egy női hang keltette fel figyelmemet az utcza tulsó oldaláról.

Munkámból mentem éppen haza, fáradtan, egykedvűséggel, közönyt a nagy világ iránt, midőn ezen szavakat hallottam. Átpillantok és legnagyobb meglepetésemre ott látom egykori forró szerelmemet, mint sétál végig egy férfi karján, kit nekem férjének mutatott be.

Gondolataim, szívem, testem minden része egy pillanat alatt összerezzen, ime, ime — szóltam magamhoz — itt láthatod, az egykoron oly szépen épített tervedet egy kéz elrontotta, nincs remény többé boldogsághoz, arany napokhoz, máséhoz kötötte le életét; nem mi fogunk mint boldog férj és feleség abba a kis erdőbe járni, virágot szedni, nem te fogsz várni munkából jövet jó ebédrel, vacsorával, forró csókkal. De a mit a sziv határozott, afelett parancsolt a hideg ész, parancsolt a rangkorság, a nagyra-vágyás.

Kiábrándultál. Hogyis szeretnél te egy munkást? . . . Te . . . Ki szintén csak munkás gyermeke vagy; csak hogy te azzal vágod ki magad, te modern gyermeke vagy a társadalomnak; igen, igen . . . te is szeretsz a ranglépcsőn felfelé mászni, láttad ott a nagy városban, avagy talán csak ábrándnak mondod egykori szerelmedet, nem, nem, az nem lehet, szerettél, nagyon forrón és látta apád, anyád, látta mindenki, hogy szeretsz. . . .

Gondolataim hirtelen megszakadtak; beszélni szerettem volna hozzá, de nem bírtam; miről beszéljek, mit beszéljek?

Közönyös maradok, nembánomságot fogok mutatni, ugyis mindegy most már; beszélgettünk mindenről, csak régi szerelmünkről nem; férje boldogsággal vezette egykori ideálmát karján és ezen boldogságban az enyém volt eltemetve.

— Bucsut vettem tőlük.

Siettem haza; lefeküdtem a pamlagra, kinyitottam az ablakokat s néztem soká, elmerengve bámultam a napot, az eget, a felhőt, mint játszadoznak egymással, a nap oly szépen sütött, hirtelen egy parányi felhő jött elébe s eltakarta a nap meleg, éltető sugarait.

— Lásd, ember! — szóltam magamhoz — ilyen az élet; a legnagyobb örömet egy szikrányi a búból, bánatból eltakarja hosszú időkre, talán örökre. . . .

Örökre? hahaha, nem, egy lány miatt, ki hűtlen lett; idők múltán beheged a seb s aztán én is fogom keresni boldogságomat és addig várok.

*

Két szép év telt el újra, midőn a husvéti ünnepekre felrándultam feleségemmel a fővárosba.

A nap szépen sütött le; mindenki sietett ki a szabadba,

csak mi bolyongtunk a városban, néztük a házakat, palotákat; midőn már ebből is kivettük részünket, kísértáltunk a zöldbe s ott újra láttam — két év óta először — régi ideálomat, ez egyszer én voltam az udvarias, bemutattam feleségemet férjének, az asszonyok már rég ismerték egymást, mint leánykori pajtások; s sétáltunk asszony asszonynyal, férfi férfivel s beszélünk mult időről, elmúlt napokról, a férj panaszkodott rossz felesége miatt, sajnálatomat szerettem volna kifejezni, de mikor engem mentett meg, mily boldog vagyok; élvezem a földi lét örömeit, munkás vagyok és nem hivatalnok „ur.“ Ily beszélgetés közt eltelt a nap s mi este a hazautaztunk, feleségem elbeszélte, hogy egykori ideálom panaszkodott férje ellen s egy tekintetet vetett reám, melylyel mondani akarta, most én volnék az egykori ideálom rossz férje és nevetett, sugárzó arcza mutatta, hogy ő nem panaszkodik; miért is szeretjük egymást, boldogak vagyunk; ott a kupében megcsókoltam feleségemet rámondtam:

— Jobb így?

Előre !

*Mikor meguntam gyökerestül
A park nyesett szépségeit:
Vágyam, fojtó falán keresztül,
A zordon rengetegbe vitt.*

*Utamban száz kin vérezett meg . . .
. . . De végül új tanyám akadt:
S mik a szűk régihez vezettek,
Fölégettem a hidakat.*

*Fekete, vad sziklán maradtam,
Sajgó agyammal egyedül.
Házam sivár, hideg, lakatlan,
S bős szél süvit Észak felül.*

*De hasztalan esábit sok emlék,
Bármily varázsolón hazúg —
Már vissza többé nem mehetnék:
Mögöttem örvény árja zúg.*

*S nem is vagyok hitvány, erőtlen,
Ki vissza sóvárg szüntelen:
Tusára hiva áll előttem
A viharjárta végtelen . . .*

Az úttalanban útat érni,
 Hol czél sem int, találni célt —
 Ki egymagában megkísérli:
 A többi korcsnál szebben élt!

Szilágyi Géza.

Én lopok, te lopsz, ő lop.

— Irta: Abet Ádám. (New-York.) Folytatás. —

Honnan származik a dicsőség? A tudomány, a művészet harcmezéjéről Azt már bebizonyítám, hogy a tudomány a tolvajlásnak köszönhető, nézzük a művészetet Operaház, papnövelde, képzőművészeti iskolák többé-kevésbé mind a kereskedelmi s egyéb főtökések kegyelméből tartatnak fenn.

S a harcmező? Melyik nemzet merne háborút kezdeni amaz egyének segélye nélkül, kik a nemzeti vagyont zsebükben hordják? Egy háboru győzelmét annak tulajdoníthatni, ki pénzt adott hozzá, mert hiszen háboruhoz csak pénz, pénz és megint pénz kell.

Legyünk őszinték, félre az ál-okoskodással, félre a képmutatással, tolvajlásnak létezni kell s létezni fog mindörökké már csak az ellentét kedvéért is.

Az erdő zöldje szemünket fárasztaná, ha mindenütt zöldnek látnók, a legszebb zene idegessé vagy sükketté tenne, ha folytonosan zugna fülünkbe s az élet halálhozóan unalmas volna, ha egy-egy nagyobbserű tolvajlás nem hozna egy kis izgalmas változást. Hiszen ha nem félténők a vagyont, nyujthatna-e élvezeteket? Nem szereti nejt az, ki nem féltékeny reá, ki nem szeret, az nem boldog, tehát féltékenység nélkül nem érdemes élni sem!

De tegyük fel, hogy az álszemérem, a képmutatás, a hamis, kárhuzatos becsületfogalom felülkerekedne. No erre ugyan szörnyű még csak gondolni is, szerencsére egy ilyen fordulat lehetetlen. Mert nemcsak a civilizáció menne tönkre, de az emberiség egy napig sem élhetne meg. És most uraim figyelmükért esedezem.

Ha tolvajok nem volnának, nem kellene az ajtókra zár s ezáltal egy millió lakatos munkáját veszítené. Nem kellene rendőrség miáltal egy másik egy millió derék ember feleslegessé válnék; három millió bakter kenyérét veszítené, félmillió kémnek, százezer ujságírónak, ezer ügyésznek, ötszázezer bírónak, egy millió börtönőrnek, huszmillió fogházak építésénél alkalmazott mesterembernek, öt millió irtóknak, százezer kovácsnak, néhány ezer táviró, fényképész és gyorsírónak, ötvézezer regényírónak s néhány millió tolvajnak nem volna semmilyen keresete, jövedelme!

Más szavakkal: mintegy százmillió ember megszűnne fogyasztóképes lenni! Ha nincs, a ki vásároljon, akkor felesleges a munkásokat alkalmazni, ha százmillió ember, kik azelőtt a legjobb, a legállandóbb fogyasztók voltak, nem vásárolnak többé, a gyárak becsukatnak, a vasut nem jövedelmez és beszüntetik, a malom nem örül s így megáll a kereskedelem, fennakad az ipar.

megszűnik a gépek zakatolása és elérkezett a végítélet órája, mert munka nélkül az emberiség meg nem élhet! (Néma csend.)

Tekintetes törvényszék! Őszinte voltam s feltártam önöknek az emberszeretet ostobaságai által elnyomott igazságot!

Én szeretem az embereket s boldogságuk az én boldogságom (Taps.) A nemzet viruló ifjait és fészlő rózsáit ne érje vész és pusztulás (Viharos éljenzés.) Az emberiség angyalai, a mosolygó szemű, piros-pozsgás gyermekeknek munkát, megélhetést, kulturát és boldogságot biztosítsanak s ne pusztulást. (Tomboló tetszenyilvánítás.) Évezredek által milliók fáradságával teremtett civilizációt örököltünk s e civilizáció joggal illeti utódainkat. (Meg-megújuló tapsvihar, mely beszédem további folyamán mindig fokozódott!)

Álbölcsek, álokoskodók, képmutatók, becsületességnek nevezik azt, a mi csak nyomort arat és pusztulást okoz. Le a nép-ámitókkal!

Iskoláinkban ne butítsák gyermekeinket hamis gyakorlatilag kárhuzatos erkölcsnek nevezett méreggel, de mondassék meg nekik, hogy az élet egy nagy versenytér, melyen az erősebb győz.

Becsületességre tanítják a munkások millióit s nézzétek, mint nyomorognak, éheznek, koldulnak s halnak éhhalált.

Becsületességre tanítják a gyermekeket, kik az örült tan szerint fognak cselekedni s mi leszen sorsuk? Nyomorogni fognak s összetett kézzel a megváltóért rimázkodni, imádkozni . . .

Szörnyű lesz isten büntetése a felfordult elméjű emberekkel szemben! Ezért gyümölcstől lehajló ágak között fognak az emberek járkálni, mialatt ajkukon az éhség fehér hólyagokat hajt ki. Remegve lézengő, sápadt alakok felbotlanak a szanaszéjjel heverő fehér kenyérben s teli üstökben — — — s jönni fog a kolera, a kérlelhetetlen járvány s magával viszi még azokat is, kiknek gondolataiban az okosság érdemjelei diszelegnek!

A cél szentesíti az eszközt; talán az eszköz nem volt a helyes időben alkalmazva, sem illő s divatos módon; de a cél magasztossága szolgáljon védelmemül.

Am ítéljenek el, de én tudom, hogy lesz még az emberiség iránt szeretettel telt kebel, mely nyomomba lép!

Am győzzön még egyszer a téves tan, az álszenteskedés, a képmutatás, de az emberiségben mindig lesznek önfeláldozó, magasztos lelkű férfiak és nők.

(Vége köv.)

Téglavető leányok.

— Képünkhöz. —

A kizsákmányoló tőke senkit sem kímél: férfi, nő, gyermek, előtte mindegy. Szép, csunya, fiatal, öreg, jó, rossz: mindezzel nem törődik. Egy az, a mi mindenkor szeméi előtt lebeg: hogyan lehet minél több feles munkaértéket zsebrevágni.

S hogy ezt a vágyát minél nagyobb mértékben kielégíthesse, odaállítja a zsenge gyermek mellé a serdülő nőt a bűzös, egészségtelen munkahelyiségbe.

A legjobban kizsákmányolt munkásnők közé tartoznak a téglá-

vetőnők, a kiket munkaközben mutat be mai képünk. S így folyik a munka kora reggeltől késő estig. Napról-napra egyhangu hasonlatossággal.

A munkáért pedig a bér: néhány koldus fillér és késő vénsegre — a koldusbot.

Ki mondja meg? . . .

*Ki mondja meg,
Az álom édesebb-e a valónál?
A teljesülésnél szebb-e a vágy?
Jobb-e a kéj, mint a hű szerelem?
Az égető nap, mint a holdvilág?
Szebb-e az élet, mint az elmulás?
A sárga ősznél szebb-e a tavasz?
És jobb-e élni édes-boldogan,
Mint elhamvadni élvezet tűzében?
Ki mondja meg, ki mondja meg?*

— Buza Barna. —

Nemzetgazdasági igazságok.

Az ókor legnevezetesebb találmányai.

— Közli: Argus. —

A betűk feltalálását Taaut nevű főneciainak tulajdonítják. A ki néhány századdal az állítólagos özönviz után élt volna.

A *selyembogár* tenyésztése minden kétséget kizárólag a „mennyei birodalom” lakóinak az érdeme; azt mondják, hogy szintén a khinaiak voltak azok, akik a *fametszvények*, *kő- és érczvésetek* készítését már a legrégebb korban ismerték.

Az *aczel* gyártásában a Fekete tenger mellett lakó halybek tüntek ki és ez okból a görögök az aczelt halybsnek nevezték. Az ebből készült szerszámokat tudományos czélokra is használták és ennek következtében a *mértan* haladása nagyban előmozdított.

Az *órák* szintén régen ismeretesek már. Az első *napórát* Berossus Khaldei csillagász készítette, a kinek találmányát Anaximander és Anaximenes tökéletesbítették (Kr. e. 600).

A *vizi-órákat* — Vitruvius szerint — Ctesibius alexandriai lakós találta volna fel (Kr. e. 240); nyolczvan évvel később már Rómában is ismerték a vizi órákat.

Hangszerekről Dávid zsoltáraiban tétetik említés; az *anyagkorong*, *fuvó*, *hajóhorgony* és *földteke*, Krisztus előtt körülbelül 600 évvel találtatott fel.

A *márványszobrokkal* már a legrégebb idő óta találkozunk; a művészetnek ez az ága Dipoenus és Scyllis által (Kr. e. 570) tökéletesbítettett.

A *pósta* intézményét már Dárius perzsa király birodalmában ismerték és rómaiaktól utánoztatott; a görögök ellenben megmaradtak *gyorsfutóik* mellett.

A rizsből égetett *pálinkát*, ezt a testet-lelket ölö folyadékot

már Nagy Sándor király korában élvezték. Indiában (Kr. e. 325). Ebbe a korba esik a *pergämen* feltalálása is, mely Pergamus városról kapta elnevezését, ámbár a zsidók és jóniak már régebben ismerték. Az egyiptomi papír a papyrus növény vékony hártyáiból készült; a gyapotból készült *görög-papír* volt a neve.

A tűzfecskendőt — Vitruvius szerint — Ctesilrus találta fel. (Kr. e. 200) és ennek tanítványa Heró, már a két tömlővel ellátott, ugynevezett lököfecske-szerkezetét írta le. Nikomedia égésekor — Traján császár idejében — már tökéletes tűzfecskendők használtattak, de hogy melyik gyárból, a Tarnóczyéból, vagy másból kerültek ki, arról hallgat a krónika *Tűzfecskendő vigécek* mindenestre már léteztek az ókorban is, hogy azonban azoknak a fizetését, a munkásbérek leszállítása útján teremtették volna elő, azt nem hisszük.*

*Aranyfonalak beszövése*ről már az ótestamentum is beszél, midőn főpap öltözetéről van szó; ennek következtében Attalus bithyniai király (Kr. e. 134.) e szövésnemet csak tökéletesítette, de nem találta fel, mint azt több történetíró állítja.

A kalendárium szintén régi találmány, melyet már a régi rómaiak ismertek. Julius Czésar a hibás kalendáriumi számítás Szigenes csillagász segítségével (Kr. e. 45.) rendezte. Így támadt a Julius Czésar naptára, a melyhez az óhitűek még most is ragaszkodnak. A julianusi kalendáriumot XIII. Gergely pápa 1582-ben teljesen átdolgozta. Ezt az átdolgozott kalendáriumot „Gergely-naptárnak” nevezzük és ez idő szerint az egész művelt világon használják.

A *harangok* szintén az ókor találmányának mondhatók Csiris ünnepein és Athénben Cybele papjai nyilvános áldozatai alkalmával a harangozás már divatban volt.

A virágáros leány.

— Verses elbeszélés. —

Kavéházban kis leányka
Apró virág csokrot árul.
Százszorta szebb mosolyog le
Szép szeméből, ajakáról.
Ifju urak, öreg urak
Beszédbe állanak véle,
Válogatva virágait
Kérdik, ez vagy az, mifele?

Mig felel lehajtott fővel,
Egy, más kérdező szavára,
Holló haja fürtökben hull,
Kebelének szűz havára.

Oly csábító szendesség van
A felig lesütött szemben,
Bűbáj tej arcát előmlő
Rózsapiros szeméremben.

Vetelkedve valamennyin
Szépeleg egyik mint másik . . .
Csokrot válogatva kémlik
Idomuló szép vonásait
Hogy büvölő szépségétől
Megittasul szív és elme,
Virágáros kis leánynak
Ninesen róla még sejtelve.

* A Tarnóczy-féle budapesti fecskendő-gyárban tudvalevőleg lenyomták a munkások bérét, hogy Kossuth Ferencz orsz. képviselőt nagy fizetéssel igazgatónak szerződtethessék.

Ha jól kelnek virágai
Gyermeteg szívvel úgy örül...
Ujakat hoz és kínálja
Asztalonként körös-körül.
Felviditna jó kedvével
Akármilyen társaságot...
Soknak, ki vesz, fel is tüzi,
Tessék vegyenek virágot!

Senki, senki a leánykát
Nézve mohó kéjjel, vágygyal,
Rá sem gondol mennyi jót tesz
Egy szegény árva családdal!...
És a család nem éhezik,
Mert a virágog jól kelnek,
Áldást kér a jó urakra
Belsejéből a kebelnek.

Magánosan szokott ülni
Egy ur kerek asztal mellett,
Őszbe vegyült fürteiről
Negyvenesnek hinni kellett.
A kis leány asztalára
Le-le teszi a kosarat...
Fel nem tűnik, hogy körében
Néha néha tovább marad...

Nem sok idő múltán egyszer
Mi történt a kávéházba?
Csügged komolyság az arczon
Ha volna mindenki gyászba!...
Kérdezzetik hol a kis lány?
Talán beteg, vagy baj érte?
Hogy az összes ur elmaradt
Meg sem látták, ki sem kérte...

Két-három nap nyugtalanabb
Feszültséggel várakozva...
Tudvágyuk a keringő hir
Bizonytalanság fokozza.
Majd enyészett sziveikben
A szánalom, tudvány, részvét!...
Mosolyogva beszéltek már
Az eltűnés gyanus részét.

Beszéltek, aztán feledtek
Emlékükbe sem él hire...
Rá sem ismernének talán
Szép arczára, szemekre...
Holló haja fürteinek
Habozva csillámló árnyát
Hangját lesve, a nagytermet
Érette körül nem járnak.

Koldus asszony utcza félen
Ácsorog kis gyermekével!
Kendőjét szemére huzza,
Ugy takarná szegényét el...
Elfordul, ha ismerős arc
Tűnedez fel közbe-közbe
Szemeiből könny gördül, hogy
Sápadt arcát megöntözte.

Ha valaki egy fillért nyujt,
Kit utja elvisz mellette,
Egy fuldokló mély sóhajlás
szegény asszony köszönete.
De sűrű köny. ritka fillér
Nem elég az eh gyomornak...
Halva lelték gyermekével
Áldozatát a nyomornak!...

Vadász Sándor.

Tudományok és találmányok köréből.

Zenélő egérfogó. Igen érdekes belga találmányról ír egy francia lap. Egy belga kézműves új szerkezetű egérfogót készített, és ezen találmányára már szabadalmat is kapott szűkebb hazájában. Az új egérfogóba nem tesznek szalonnát vagy husfélét az egerek és patkányok csalogatására; nem ebben az ördögös masinában egy zenélő óra van elhelyezve, mely folyton keringőket és polkákat játszik. Az egerek tudvalevőleg nagyon szeretnek táncolni — ha a macska nincs otthon — ennél fogva szeretik a zenét és szívesen engednek a zene csábító szózatának, egymásután sétálnak az egérfogóba, úgy, hogy tizet-huszat is el lehet fogni egy masinával.

Egy tehénfejő gép. Laval dr.-nak sikerült feltalálni egy tehénfejő gépet, mely az emberi kéz munkáját nemcsak hogy teljesen pótolja, de azt jobban, alaposabban és tisztábban is elvégzi. A Laval-fele Laktator mozgató erejét egy gőzmozdony szolgáltatja, melynek működése igen elmés módon vitetik át az alumíniumból és ruggyantából készült fejőkészülékre. A kifejt tejet légszivattyúk segítségével egy rezervoárba gyűjtik, mely a tehén altestéhez van erősítve. Innen üvegekbe folyik a tej. Mindez anélkül történik, hogy emberi kéz a legcsekélyebb érintkezésbe is jutna a tejjel, és azt tisztátalanná tehetné. A szerkezet kezelése és tisztogatása igen egyszerű és meleg vízzel történik.

Különfélék.

A reklám netovábbja. A legismertebb hollandi cacao-czégek egyike szerződést kötött Rivoli Ferencz kedvelt nemzetközi hang- és arczutánzóval, az európai orfeumok egyik legismertebb alakjával, aki a jelenkor és a történelem hírességeit szokta megszemélyesíteni. A szerződés arra kötelezi Rivolit, hogy minden este, bárhol lép is fel, egyéb hírességek mellett a cacao-czég főnökét is természetihven kell személyesítenie. A „művész“ ezért a szolgáltatást évi 1200 hollandi forint (egy hollandi forint = 85 kr. o. é) tiszteletdíjat kap. A reklám célját szolgáló jelmezeket és diszleteket a czég szolgáltatja. Minthogy ez a példa alighanem követezőre talál, ki tudja, milyen vegyes társaságokban fognak ezeknek utána Bismark, Napoleon, Kossuth Lajos, Széchenyi, Faure elnök, Gladstone, Edison, Beethoven és egyéb „kapacitások“ Rivoli ur szellemes műsorában az orfeum deszkáin megjelenni.

A nagy szépség átka. De Vignier Paula a szerelmi és gyönyörűségeiről egyaránt híres Petrarkával* egy időben élt és jeles francia és olasz írók azt állítják róla, hogy ő volt korának legszebb asszonya. A szellemi tekintetben is kiváló Paulát az akkori írók lángoló szavakkal a természet legszebb alkotásának nevezték, ki bájaival mindenkit, öregeket és fiatalokat, férfiakat és nőket meghódított. Ha de Vignier Paula szülővárosának, Toulouse városának utcáin végig sétált, a nép összeverődött és nagy csoportban ének és zeneszó mellett kísérte őt utjában. A szép asszony annyira megbabonázta a város összes lakosságát, hogy az akkor ott székelő parlament rendeletet boesátott ki a közrend érdekében, hogy de Vignier Paula ezentul csak mélyen lefátyolozva jelenhet meg az utcán. A bölcs parlament azonban nem számolt a nép rajongásával, mely a rendelet következtében annyira dühbe jött, hogy a parlamentet fenyegette. A parlament kénytelen volt engedni és azt rendelte, hogy a szép Paula hetenként kétszer fátyol nélkül mutathatja magát a népnek. Hiába folyamodott a szegény nő, kinek szépsége vált átkává, a zsarnoki ítélet ellen, hiába vette

* Híres olasz költő.

öt a nép pártfogásába, a parlament hajthatatlan maradt. Szabadságában korlátozva töltötte a szerencsétlen nő örömtelen életét, mely 88-ik évében ért véget. Arcának szépségét és alakjának csodálatos báját azonban késő öregségéig megőrizte.

A hitbizomány. A mi híres, tejjel, mézzel folyó kanaánunkban, a mi büszkeségünkön, a nagy magyar Alföldön a nép éhezik.

Az egész Alföld egy pár száz ember tulajdona. Tízezer holdjai vannak egy-egy bárónak, grófnak. És a nálunk uralkodó szabadságból és egyenlő-égből kifolyólag ezek nem is olyan birtokok, mint más közönséges föld, ezt nem lehet eladni, ez törvény szerint egy család tulajdona marad mindörökre.

Azért az alföldi magyarság semmi áron sem szerezhet magának földbirtokot. Arra van kárhoztatva, hogy munkás, napszámos maradjon örökje. Hja, szabadság, egyenlőség, testvériség, liberalizmus stb. stb.!

Eddig csak megélt a para-zt napszámból szegényesen. A tehetősebbje még bérelt is egy-két kis földet a nagy hitbizományból s legalább egy kis pénzt szerzett magának.

Most a legtöbb nagybirtokot kiadták egy darabban bérbe. A bérlők meg hozatnak a felvidékről tót munkásokat, azok olesóbbak is, engedelmesebbek is. Az alföldi magyar nép nem bérelhet, nem kap munkát, éhen hal.

A nagy urak azt mondják, hogy nem tudnak segíteni. Ő nekik nincs joguk kényszeríteni a földbirtokosokat, hogy kis darabokban adják bérbe a földjüket, vagy éppen hogy eladják, nincs joguk kényszeríteni a bérlőket, hogy magyar munkással dolgoztassanak.

Hát igaz, ez nem joguk, de kötelességük. Kötelességük eltörölni a hitbizományokat, kényszeríteni azokat az urakat, hogy magyar munkással dolgoztassanak, mert így parancsolja az ország érdeke.

Egy kis statisztika. Fél millió forintba került egy amerikai milliomos lakodalmán a virág. Ötszáz forintjával számítva egyetlenegy, ebből ezer szegény leányt lehetett volna férjhez adni rendes emberhez. Ha ezrekre osztották volna, ötszáz embernek lehetett volna vele megélhetést biztosítani. Egy felvidéki tót egész évi szükségletét száz forintra becsülve, ötezer családnak lett volna belőle nyugodalmas esztendeje. Huszonötezer didergőnek finom meleg téli ruhát lehetett volna belőle vásárolni és ötvenezeret fűtőszerrel ellátni télire. Azonkívül még sok mindent lehetett volna belőle annyi pénzzel csinálni, legfeljebb a lapok megirták volna, hogy az esküvő ilyen és ilyen fényes és ragyogó volt, de a templomot meghagyták a maga fenséges ridegségében. Ez is szépen hangzott volna.

A lakodalmat különben végignézte az az ötvenezer éhes ember, akiket a statisztika említ. Ezek is éljeneztek az új párt és csak azon sajnálkoztak, hogy nem születtek baromnak, akkor a virágokat — megehetnék volna.

Szellemszikrák.

- * A szolga szolga marad, ha nincsen is gazdája.
- * A szerelmesek vakok és ha egyik vak utba igazítja a másikat, mind a ketten beleesnek a — házasságba.
- * Aki egy leányt, akit nőül akar venni, elébb megcsókol: saját magának rak fel szarvakat
- * Nagy művészek ritkán mentek erényeik fogyatkozásaitól.
- * Az erkölestelenség ott kezdődik, ahol az étvágy nagyobb, mint az éhség.
- * Sok ember akkor tudja meg, hol nyomja a bakkancs, mikor már mezítláb kénytelen járni.
- * Durva ember kezében a legvékonyabb pálczika is doronggá válik.
- * Akinek családfájánál nincs egyebe, az nem fog zöld ágra jutni.
- * Aki a szöget fején akarja találni, annak magának is legyen feje.

Világkrónika.

— Egy fiu veszedelme. Bátorkeszin Novák János gazda tizenhárom éves fiára, a ki földet ásott egy hegy meredek oldalán rászakadt a part s agyoncsapta.

— Rablógyilkos. Pettauban azottani fegyházból Prezelj Ferencz 21 éves rablógyilkos a kályhán át megszökött.

— Lövés egy orvosra. Brailában egy vendéglőben Gorján Ágost tábornok Ilona nevű 18 éves leánya Battak dr.-ra lőtt, mert az orvos, a ki feleséges és családos ember elcsábította. A lövés után a leány felpofozta csábítóját.

— Bóra. Fiumében a minap heves bóra dühöngött, mely a hajóközlekedést is megakadályozta. Az Adriai-hajózótársaság több ezer forintra rugó kárt szenvedett.

— Nagy sikkasztás. A brüsseli takarékpénztárból 185,000 frankot loptak el. A sikkasztót mindeztideig nem sikerült még elfogni.

— Halál a tengeren. A hamburgi kikötőben horganyzó egyik hajó léket kapott és elsüllyedt. A fedélzeten levő összes utasok a tengerbe fultak.

— Harcz európaiak között. Az afrikai Dahomey-államban francziák és angolok között komoly összeütközésre került a sor. Többen megsebesültek.

— Rablóbandák Spanyolországban. Granadában és környékén a rabok most ugyancsak garázdálkodnak. Az országuton sorra megtámadják az utasokat, sőt berházakba is betörnek.

— Az apácza megszöktetése. Prágához közelfekvő nechadi klostorból egyik apáczt megszöktettek. A törvényszék előtt még folytatódik az eset.

— Hullámsír A francziáknak Isle-en szigeten levő fogházából két fegyencz sajkán megszökött. Utközben vihar keletkezett s a rabszökevények a hullámokban lelték halálukat.

— Titokzatos öngyilkosság. Londonban fiatal, feltűnő hölgy vetett önkezével véget életének. Ulfeld Teréza grófnőnek nevezette magát, de a rendőrség a megindított nyomozás alapján megállapította, hogy a grófnő egy szegény svéd munkás neje.

— Irtózatos halál. Egy borsószem okozta halálát egy dertmundi kereskedőnek, aki az ottani börzén a vevők kezébe csuszta a borsót. Egy szem valahogy a fülébe került és az operáció dacára nem lehetett eltávolítani, minek következtében több napi kínlás után meghalt.

— Földrengés. Bukarestben két heves földindulás volt, mely azonban semmi kárt nem okozott.

— Drága rovarszurás. Lonisvilleben, kentuckyban 120,000 forintot fizettek egyetlen meszbitó- (rovar) szurásért. Az illető a nevezett összeg erejéig biztosítva volt baleset ellen.

— Az aggastyán lefejezése. Porosz Szibériának Neudorf helységében Mitmann nevű 79 éves aggastyánt lefejezték, mivel egy 91 éves özvegy asszonyt meggyilkolt.

— 500 pap, mint panaszos. A Francia „Dépôché“ című lap a papokról írt cikke miatt fura helyzetbe került. Az érdekeltek vagy 500 mondd: ötszáz pap indított sajtópört a nevezett ujság ellen,

— Baleset gyakorlat közben. Az eszéki katonai lőtérre egy Matók Antal nevű póttartalékos fegyverében fölrobbant a töltény s a szerencsétlen embernek kiütötte mindkét szemét.

— Nagy bányaszerencsétlenség. A Frankenbold közhányában 450 méter mélységben, ahol 150 ember dolgozott, robbanás történt. 37 bányász meghalt, 41 megsebesült. Egy anya három fiát vesztette el. A szerencsétlenül jártak legnagyobb része családos ember volt.

— Község lángokban. A sopronmegyei Borisfalva községben tűz pusztított. A nagy viharban a község nagy része az irtózatos elem áldozata lett. Számos család fedél és kenyér nélkül maradt.

— Vizbefult emberek. Margaténál egy mentőcsónak felfordult. A legénységéből 11 a tengerbe fulladt, három pedig megmenekült.

— Megakadályozott merénylet. Montevideóban egy volt rendőr Cuestas elnököt le akarta szurni, de megakadályozták.

— Tréfából emberhalál. Csantavéren egy fiatal legény 16 éves nővérét puskával ijesztgette, amint ez eldőrdült a leány holtan rogyott össze. A legény később öngyilkossággal akart elkövetni, de az elősiető szomszédok kicsavarták kezéből a fegyvert.

— Életunt pap. Sütő Károly, vajkóczi református pap forgópisztolylyal két lövést intézett a fejére. Öngyilkosságának okát homály fedi.

Szerkesztői üzenetek.

- D. Jakab, Hatvan.** Megfejtését nem kaptuk meg. A postán veszhetett el.
- D. Iván, Sárrét.** Mutatványszám ment.
- B. L. és E. E. Szász-Régen.** Üdvözljük az eredményért. Hogy működik az ü k?
- H. S. Debreczen.** Megkaptuk. A füzeteket rendben elküldtük.
- M. Imre, Debreczen.** Miért ad olyan ritkán életjelt magáról?
- S. Imre, Budapest.** „Az álom“ nem közölhető.
- M. J. Makó.** Több ízben megizentük, hogy a „Nő és szocializmus“ cz. könyvhöz bekötési tábláink nincsenek.
- T. István, H.-M.-Vásárhely.** Az eredményt a vidékről nagy érdeklődéssel várjuk.
- Q. József, Kassa.** Örülünk, hogy megmozdultak, de azután ne aludjanak el megint.
- H. Mihály, Pécs.** Csak csüggedetlenül. Senkinek sincs joga az önmunkáját megzavarni. Üdvözllet.
- M. Géza, Arad.** Lemehetnek az ügynökök ujévre?
- K. Jenő, Budapest.** Nem lehet.
- S. Béla, Budapest.** A nagykorusítás kevés költséggel jár, s könnyen elérhető, ha gyámja, ha ilyen nincs, az árvaszék, a mely örökségét kezeli beleegyeznek. Legjobb, ha egy ügyvédhez fordul, a ki pontos felvilágosítást adhat. Ajánljuk dr. Balázs Adolfot, VII., akácza-uteza 5.
- A. Ferencz, Budapest.** Ön kivételesen, mint buzgó hívünk megkaphatja.
- R. A. Heves.** Utána küldtük. Mi mindig rendszeren elküldjük. A posta az oka.
- Sz. Imre.** A kért agitációs füzeteket Muzslay Gézánál Hunyady-uteza 2. sz. a. átveheti Aradon fodrász üzlet.
- R. Juliska Budapest.** Tanácsát követni fogjuk.
- A. Gy. Budapest.** Nagyon jól teszi, ha nyílt levelezőlapon küldi be a talánymegfejtéseket. Minek az államot gazdagítani drágább levéllel?! Ezért nem kell bocsánatot kérni.

Számrejtvény.

15	2	30	1	11	Női név.
		3	29	32	„Igen”-nek ellentéte.
18	13	6	30	21	17 Gyümölcs.
		5	14	12	7 Aradi vértanu.
25	19	4	22	31	27 Neve egy megyének Erdélyben.
		26	23	10	24 Még tánczra is kelsz mellette.
			20	28	Teszi ezt az író.
			8	9	16 Hasznos tém.
			1—32		Tóth Kálmánnak egy költeménynek a címét adja.

A helyesen megfejtők közt első jutalom gyanánt egy érdekes tanulmányt, második jutalom gyanánt egy tanulságos röpiratot sorsolunk ki.

A megfejtést, valamint a helyesen megfejtők névsorát a „Népolvasótár” 36. számában hozzuk. Megfejtési határidő december 26-a.

A „Népolvasótár” 32. számában közölt verstalány megfejtése:

Baranyában van egy lány.

Az első jutalmat, egy tanulmányt nyerte: Nagy Gábor Bpest, VI., Szondi-u. 12, I. 19. A második jutalmat, egy röpiratot nyerte: Ungár Jenő Miskolcz, Fő-u. 112.

Helyesen megfejtették még a következők:

Budapestről: Pintsák János, Kostyál Rezső, Nagy Gábor, Timár Imre, Bukovinszky Sándor, Batta Gyula, Bisztricsán József, Petra József, Fishér Gyula, Palián Gyula, Fürst Antal, Dávid István, Lovrencsics Kálmán, Antal Ferencz, Schnadenberger Ferencz, Koszorú József.

Vidékről: Kőműves Ferencz (Temesvár), Ifj. Suszter András (Arad), Popovics Juszti (Arad), Széll Imre (Arad), Marinovszky Ferencz (Szász-Régen), Reich Rezső (Arad), Kotsis Lajos (Arad), Mihálovits András (Pécs), Héger Mihály (H.-M.-Vásárhely), Ungár Jenő (Miskolcz), Soós Lajos (Arad), Bronstein Lajos (Szász-Régen). Égető János (H.-M.-Vásárhely.)